VII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI SPRAWIEDLIWOŚCI I PRAW CZŁOWIEKA (NR 167)**
- **KOMISJI SPRAW ZAGRANICZNYCH (NR 129)**

z dnia 23 kwietnia 2014 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 167)

Komisji Spraw Zagranicznych (nr 129)

23 kwietnia 2014 r.

Komisje: Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Spraw Zagranicznych, obradujące pod przewodnictwem posła **Grzegorza Schetyny (PO)**, przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych, odbyły:

– pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Chorwacji o współpracy w zwalczaniu przestępczości, podpisanej w Dubrowniku dnia 9 lipca 2010 r. (druk nr 2246);

– pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzecząpospolitą Polską a Federacyjną Republiką Brazylii o przekazywaniu osób skazanych, podpisanej w Brasilii dnia 26 listopada 2012 r. (druk nr 2247).

W posiedzeniu udział wziął **Artur Nowak-Far** podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Łukasz Andrzejczyk**, **Piotr Babiński** i **Artur Kucharski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Piotr Świat** – legislator z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Spraw Zagranicznych. Witam wszystkich państwa. Proszę o zajęcie miejsc. Witam pana ministra Artura Nowaka-Fara. Stwierdzam kworum.

Porządek dzienny przewiduje pierwsze czytanie rządowych projektów ustaw: o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Chorwacji o współpracy w zwalczaniu przestępczości, podpisanej w Dubrowniku dnia 9 lipca 2010 r. (druk nr 2246) oraz o ratyfikacji Umowy między Rzecząpospolitą Polską a Federacyjną Republiką Brazylii o przekazywaniu osób skazanych, podpisanej w Brasilii dnia 26 listopada 2012 r. (druk nr 2247).

Projekty uzasadniają minister sprawiedliwości oraz minister spraw zagranicznych. Druki sejmowe zostały skierowane do naszych komisji do pierwszego czytania przez marszałka Sejmu w dniu 25 marca.

Witam panią przewodniczącą Prządkę. Może przekażę prowadzenie obrad? Dziękuję za zaufanie.

Pierwsze czytanie obejmuje uzasadnienie przez wnioskodawcę, pytania posłów i odpowiedzi wnioskodawcy oraz debatę, jeśli będzie taka potrzeba. Poproszę przedstawiciela rządu, pana ministra Artura Nowaka-Fara, o uzasadnienie projektów ustaw z druków nr 2246 oraz nr 2247.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Artur Nowak-Far:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Szanowni państwo przewodniczący, Wysokie Komisje. Jeśli państwo pozwolą, rozpocznę od omówienia umowy z Chorwacją. Dotyczy ona współpracy w zwalczaniu przestępczości. Została podpisana w Dubrowniku w lipcu

2010 r. Ów akt reguluje kwestie współpracy operacyjnej właściwych polskich organów państwowych z ich chorwackimi odpowiednikami. Współpraca ma na celu zwalczanie przestępczości przez zapobieganie jej oraz ujawnianie sprawców przestępstw.

Z chwilą wejścia w życie umowa zastąpi porozumienie pomiędzy ministerstwami spraw wewnętrznych Polski i Chorwacji, podpisane w Warszawie 8 listopada 1994 r. Umowa zawiera szerszy katalog form współpracy, jak wspólne patrole, grupy robocze, działanie funkcjonariuszy „pod przykryciem" oraz przesyłkę niejawną nadzorowaną. Obejmuje również takie kwestie jak możliwość organizowania szkoleń i doskonalenia zawodowego, funkcjonowanie oficerów łącznikowych, punktów kontaktowych, kwestie wydawania i korzystania z legitymacji służbowych, ochrony informacji niejawnych i zasady odpowiedzialności funkcjonariuszy.

W porównaniu do porozumienia ministerialnego z 1994 r. umowa ma szerszy zakres podmiotowy, gdyż dotyczy również ministra właściwego do spraw finansów publicznych, instytucji finansowych oraz szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Współpraca będąca przedmiotem unormowania umowy będzie pozytywnie oceniana społecznie i będzie miała poważny wydźwięk polityczny w obu państw. Umowa umożliwia bowiem większą skuteczność w zwalczaniu przestępczości.

Wejście w życie umowy będzie miało istotne znaczenie polityczne w kontekście niedawnego uzyskania przez Republikę Chorwacji członkostwa w Unii Europejskiej. Podejmowanie wspólnych działań w zakresie zwalczania przestępczości jest także ważne z uwagi na przebywanie dużej liczby obywateli polskich w Chorwacji w celach turystycznych. Z tego względu zacieśnienie współpracy służb policyjnych obu państw jest istotnym aspektem relacji dwustronnych.

Proponowanym trybem związania Rzeczypospolitej Polskiej protokołem jest ratyfikacja za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie. Umowa dotyczy bowiem wolności, praw i obowiązków obywatelskich, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2 Konstytucji RP. Na podstawie umowy będą realizowane wspólne czynności operacyjne, co wiąże się z przyznaniem funkcjonariuszom obu stron tzw. uprawnień siłowych, tj. przede wszystkim posiadania broni i środków przymusu bezpośredniego, pojazdów służbowych i innych środków technicznych, które mogą być wykorzystane na terytorium drugiej strony.

Ponadto postanowienia umowy dotyczą spraw uregulowanych w ustawach: o Policji, o Straży Granicznej, o ABW, o Agencji Wywiadu, o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, o ochronie danych osobowych, o ochronie informacji niejawnych oraz o kontroli skarbowej. Ratyfikacja umowy nie spowoduje konieczności dokonania zmian w obowiązujących przepisach.

Zwracam się z uprzejmą prośbą o akceptację ustawy o ratyfikacji omawianej umowy.

Mogę przejść do omówienia umowy z Brazylią?

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Tak.

Podsekretarz stanu w MSZ Artur Nowak-Far:

Szanowni państwo przewodniczący, Wysokie Komisje. W naszych stosunkach z Brazylią w zakresie, który można określić obecnością osób skazanych, występuje nierównowaga. W Brazylii karę pozbawienia wolności odbywa 12 obywateli polskich, natomiast nie ma żadnego Brazylijczyka w więzieniach polskich, co oczywiście powoduje pewien problem, o którym za chwilę wspomnę. Umowa jest konieczna ze względu na to, że stwarza możliwość osobom skazanym, polskim obywatelom, odbywania całości albo części kary pozbawienia wolności orzeczonej w Brazylii na terytorium Polski.

Myślę, że wszyscy tu obecni wiedzą, jakie są warunki w brazylijskich więzieniach. Mieliśmy okazję do zapoznania się z tą sytuacją dzięki znanemu cyklowi telewizyjnemu, w którym nasi rodacy opowiadali o tym, jak odbywa się karę pozbawienia wolności. Nie sugerowałem jakiejkolwiek przeszłości kryminalnej nikogo z obecnych, mając na myśli również siebie.

Umowa tworzy podstawy prawne umożliwiające obywatelom RP skazanym w Brazylii powrót do kraju, co jest szczególnie istotne, zważywszy na warunki panujące w brazylijskich więzieniach.

Problem, jaki się jawi, polega na tym, że Brazylia niekoniecznie jest zainteresowana szybką ratyfikacją umowy. Niewątpliwie śledzi odbiór umowy w naszym kraju i przystąpi do procesu ratyfikacji, kiedy przekona się, że w Polsce procedura ratyfikacyjna została przeprowadzona. Nie jestem w stanie obiecać bardzo szybkiego procesu ratyfikacji w Brazylii. Nasze doświadczenie wskazuje, że w tym kraju procedury ratyfikacyjne są długotrwałe i zazwyczaj wynoszą 3-5 lat, licząc od daty podpisania umowy. Akt ratyfikacyjny w Polsce jest w stanie znacząco przyspieszyć myślenie Brazylijczyków o ratyfikacji.

Umowa z Brazylią powiela rozwiązania wzorcowego aktu w tym zakresie, czyli Europejskiej Konwencji o przekazywaniu osób skazanych, sporządzonej w Strasburgu 21 marca 1983 r. Należy mieć pewność, że będzie spełniać swoją rolę. Jest bowiem oparta na najwyższych standardach obowiązujących w relacjach pomiędzy państwami demokratycznymi.

Pragnę podkreślić, że umowa nie będzie miała skutków gospodarczych i politycznych. Skutki społeczne są oczywiste. Wykonywanie umowy będzie finansowane w ramach limitów wydatków właściwych dysponentów części budżetowych, przewidzianych corocznie w ustawie budżetowej. Minister sprawiedliwości pokryje koszty tłumaczeń, a minister właściwy do spraw wewnętrznych koszty konwoju. Te najpoważniejsze wydatki są przewidziane w budżetach właściwych ministrów, wykonanie postanowień umowy nie spowoduje zatem zwiększenia wydatków budżetowych.

Wejście w życie umowy nie będzie wiązało się z koniecznością wprowadzenia zmian w prawie wewnętrznym Rzeczypospolitej Polskiej. Umowa zawiera przepisy samowykonalne i będzie mieć pierwszeństwo przed przepisami Kodeksu postępowania karnego. Dotyczy kwestii, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 Konstytucji RP oraz w art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych. Związanie Rzeczypospolitej Polskiej jej postanowieniami wymaga ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie. Na to opiewa mój wniosek przedstawiany Wysokim Komisjom.

Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo. Czy są pytania? Pan poseł Pyzik, bardzo proszę.

Poseł Piotr Pyzik (PiS):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Mam kilka pytań. Po pierwsze, jak skonstruowane są podobne umowy z innymi krajami Ameryki Południowej?

Wspomniał pan o kilkunastu osobach, które odbywają karę pozbawienia wolności w więzieniach brazylijskich. Za jaki typ przestępstw zostali skazani? Jakich przestępstw dopuścili się Polacy przebywający w więzieniach innych krajów Ameryki Południowej? Nie jest to jeden z głównych kierunków turystycznych naszych obywateli.

Pan minister wspomniał o braku skutków społecznych. Za czyje pieniądze obywatele RP wrócą do kraju? Kto sfinansuje im przelot?

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję. Pan przewodniczący Piotrowicz.

Poseł Stanisław Piotrowicz (PiS):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Jestem w stanie zrozumieć umowę bilateralną między Polską a Brazylią, mam natomiast wątpliwości co do umowy bilateralnej pomiędzy Polską i Chorwacją – państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Chciałbym zapytać, czy tego rodzaju umowy bilateralne w ramach Unii Europejskiej są standardem, czy jest to coś wyjątkowego?

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję.

Czy są jeszcze pytania? Pan poseł Halicki.

Poseł Andrzej Halicki (PO):

W czerwcu odbędzie się Mundial w Brazylii, ale do tego czasu nie zakończy się proces ratyfikacyjny. Rozumiem, że te kwestie nie są ze sobą powiązane? Bilans mógłby być dla nas jeszcze mniej korzystny.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Czy są jeszcze pytania? Pani minister Fotyga, bardzo proszę.

Poseł Anna Fotyga (PiS):

Dziękuję. Mam nie tyle pytanie do pana ministra, ile komentarz wynikający również z doświadczenia. Sądzę, że niezależnie od kosztów tego typu umowy z państwami Ameryki Południowej są korzystne i potrzebne. Nie ma wątpliwości, że nie chodzi o turystów. Czasami mamy jednak do czynienia z osobami, które przebywają w więzieniach, bo posłużono się nimi wbrew ich woli i wiedzy. Sytuacja w tamtejszych więzieniach jest niezwykle trudna. Może być zagrożone ich życie.

Sądzę, że jest to bardzo istotna umowa i Polska powinna pozostawić sobie tego typu gestię. Popieram obie umowy, więc nie mam pytań.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Pan przewodniczący Kalisz, bardzo proszę.

Poseł Ryszard Kalisz (niez.):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Mam następujące pytanie do pana ministra. Czy przed rozpoczęciem negocjacji dotyczących tego typu umów sprawdzane są warunki panujące w więzieniach w danym kraju, w tym przypadku w Brazylii? Na ile są one porównywalne z warunkami w polskich więzieniach? Czy tego typu analiza została w tym przypadku sporządzona?

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Pan minister mówił już o tym.

Czy są jeszcze pytania? Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MSZ Artur Nowak-Far:

Proszę państwa, zacznę od kwestii umowy z Chorwacją. Umowy bilateralne, z uwagi na fakt, że kompetencje w tym zakresie nie zostały przyznane Unii Europejskiej, są zawierane przez państwa członkowskie. Podam pełną listę takich umów bilateralnych. Podobne umowy zawarliśmy z Belgią, Bułgarią, Cyprem, Czechami i Estonią. Nie jest to zatem szczególny przypadek.

Jeśli chodzi o koszty przekazania polskich obywateli na gruncie umowy z Brazylią, koszty ponosi strona, która występuje z wnioskiem o przekazanie osób odbywających karę. Będzie to zatem koszt polskiego podatnika. Pragnę zwrócić uwagę, że czynnik humanitarny odgrywa tu bardzo poważną rolę. Tego typu umowy zawiera się przede wszystkim z tych względów. W ten sposób realizujemy europejskie standardy praw człowieka. W państwach, z którymi zawieramy takie umowy, standardy praw człowieka nie są przestrzegane w takim stopniu, jak w Europie, o czym wszyscy wiemy.

Co do monitorowania warunków odbywania kary pozbawienia wolności, oczywiście jest to realizowane. Nie ma to jednak formuły np. misji monitorującej. W każdym przypadku skazania obywatela polskiego za granicą konsul monitoruje sprawę i jest zobowiązany do utrzymywania stałego kontaktu z osobą skazaną. Nasi konsulowie spotykają się ze skazanymi. Monitorują warunki we współpracy z władzami lokalnymi. Są zobowiązani do udzielania wsparcia w formach dozwolonych prawem lokalnym.

Mamy pełną wiedzę, w jakich warunkach odbywa się kary pozbawienia wolności we wszystkich państwach, w których działają nasi konsulowie.

Jeśli chodzi o nasze relacje w tym zakresie z innymi państwami Ameryki Łacińskiej, w pewnym zawieszeniu są negocjacje z Peru. Jesteśmy natomiast związani wielostronną Europejską Konwencją o przekazywaniu osób skazanych, sporządzoną w Strasburgu, z Boliwią, Chile, Kostaryką, Ekwadorem, Hondurasem, Meksykiem, Panamą, Trinidadem, Tobago oraz Wenezuelą. To wymaga pewnego wyjaśnienia. Konwencja została pod-

pisana w ramach Rady Europy, ale przystąpiło do niej 18 innych państw. Stąd obecność w siatce powiązań umownych również państw, które wymieniłem.

Dodatkowo jestem zobowiązany do wyjaśnienia, że w relacjach z Argentyną mamy podobny skutek, jak przewidziany w omawianej umowie, ale na mocy argentyńskiego prawa wewnętrznego. Na mocy prawa argentyńskiego istnieje możliwość przekazywania osób skazanych z Argentyny do Polski.

Co do skutków umowy, powiedziałem, że nie będzie skutków ekonomicznych, natomiast skutki społeczne będą odczuwalne i to w sposób pozytywny. Będziemy w stanie „wydobyć" obywateli polskich z bardzo ciężkich więzień w Ameryce Południowej, w tym wypadku z Brazylii, i umożliwić im odbywanie kary pozbawienia wolności w łagodniejszych warunkach.

Nie odpowiedziałem jeszcze na pytanie, za co zostały skazane te osoby. Otóż jedenaście osób zostało skazanych za przemyt narkotyków, natomiast jedna prowadziła nielegalnie warsztat samochodowy.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję. Są jeszcze dodatkowe pytania. Pan przewodniczący Kalisz, bardzo proszę.

Poseł Ryszard Kalisz (niez.):

Jak odbywa się monitorowanie sytuacji obywateli RP przebywających w więzieniach w Ekwadorze, gdzie nie ma ani jednego polskiego konsula, ani ambasady? Najbliższa ambasada RP znajduje się w Limie, w odległości ok. 3 tys. km od stolicy Ekwadoru.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MSZ Artur Nowak-Far:

Odpowiedź będzie ogólna, gdyż nie dysponuję konkretną wiedzą dotyczącą Ekwadoru. Konsul z Limy musi odbywać rutynowo comiesięczne wizytacje w miejscach, w których przebywają nasi obywatele. Dwa lata temu zorganizowana została przez Ministerstwo Sprawiedliwości specjalna wizytacja w Ekwadorze.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję. Czy są jeszcze pytania? Nie ma więcej pytań.

Czy ktoś chce zabrać głos w debacie? Nikt się nie zgłasza. Zamykam debatę i stwierdzam zakończenie pierwszego czytania projektu z druków nr 2246 i nr 2247. Wnoszę o niezwłoczne przystąpienie do rozpatrzenia projektów. Sprzeciwu nie słyszę. Wszyscy państwo otrzymali opinię Biura Analiz Sejmowych.

Przystępujemy do rozpatrzenia projektu ustawy z druku nr 2246. Czy pan minister chce zabrać głos? Dziękuję.

Czy ktoś z członków Komisji chce zabrać głos? Nie ma zgłoszeń.

Czy Biuro Legislacyjne ma uwagi? Nie ma uwag.

Czy są uwagi do tytułu ustawy? Nie ma uwag.

Czy są uwagi do art. 1 oraz do art. 2? Nie ma uwag.

Przystępujemy do głosowania. Kto jest za przyjęciem sprawozdania Komisji o przyjęciu projektu ustawy z druku nr 2246? (29) Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał? (0).

Stwierdzam, że Komisje przyjęły sprawozdanie jednogłośnie.

Przystępujemy do wyboru posła sprawozdawcy na posiedzenie Sejmu. Proponuję kandydaturę posła Czesława Gluzy. Czy pan poseł wyraża zgodę? Rozumiem, że tak.

Czy ktoś jest przeciw powierzeniu posłowi Gluzie funkcji sprawozdawcy? Nie widzę. Stwierdzam, że Komisje wybrały sprawozdawcę bez głosów sprzeciwu.

Zakończyliśmy również pierwsze czytanie projektu z druku nr 2247. Wnoszę o niezwłoczne przystąpienie do rozpatrzenia projektu. Nie słyszę sprzeciwu. Informuję, że Komisje otrzymały opinię BAS.

Przystępujemy do rozpatrzenia projektu z druku nr 2247. Otwieram dyskusję. Czy pan minister chce zabrać głos? Czy ktoś z członków Komisji chce zabrać głos?

Czy Biuro Legislacyjne ma uwagi? Nie ma uwag.

Czy są uwagi do tytułu ustawy? Nie ma uwag.

Czy są uwagi do art. 1 oraz do art. 2? Nie ma uwag.

Przystępujemy do głosowania. Kto jest za przyjęciem sprawozdania Komisji o przyjęciu projektu ustawy z druku nr 2247? Za (29). Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał? (0).

Stwierdzam, że Komisje przyjęły sprawozdanie jednogłośnie.

Przystępujemy do wyboru posła sprawozdawcy na posiedzenie Sejmu. Proponuję kandydaturę posła Killiona Munyamy. Czy pan poseł wyraża zgodę?

Poseł Killion Munyama (PO):

Zgadzam się.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję.

Czy są inne propozycje? Nie ma zgłoszeń.

Stwierdzam, że Komisje wybrały sprawozdawcę bez głosów sprzeciwu.

Dziękuję bardzo. Zamykam posiedzenie Komisji.